

3

ויקרא אל משה - הקול הולך ומגיע לאזניו, וכל ישראל לא שומעין. יכול אף להפסקות היתה קריאה, תלמוד לומר וידבר, לדבור היתה קריאה, ולא להפסקות. ומה היו הפסקות משמשות, ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין, קל וחומר להדיוט הלומד מן ההדיוט:

4

ר' צדוק הכהן מלובלין - פרי צדיק בראשית פרשת ויחי

ופרשה זו סתומה וחז"ל נתנו טעמים מפני מה פרשה זו סתומה וכולם דברי אמת. ויש לומר גם כן טעם לסתימתה, כי באמת הענין הזה שיושלם יעקב בקדושתו דייקא במצרים ולא בארץ. ושיתגלה ויגיע לעולם כלל הכנסת ישראל נפשות קדושות מוכנים לקבלת התורה דייקא בחוץ לארץ ולא בארץ. ושיהיה גמר הבריאה גם כן במקום הזה. הם ענינים סתומים ונעלמים משכל האדם להבינם. ואמרו (ריש תורת כהנים) מה היו הפסקות משמשות ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה. ומאשר הענין הזה עמוק מאד שאין בשכל האדם להתבונן לזאת היא סתומה. ועל כל פנים מרמז לנו בענין הזה שלא ימס לבבנו מאשר אנחנו בעקבתא דמשיחא ובכל דור הנפשות מתקטנים ואיך נכה להגאולה. כי רואים אנחנו מה שקרה לאבותינו בגלותם ודייקא בגלות הגיעו לכל הקדושות כי כן רצון ה' יתברך. ושמעתי בשם הרב הקדוש מפרשיסחא זצ"ל שאף שהנפשות מתקטנים בכל דור. מכל מקום הנקודה שבלב נטהר בכל דור ודור יותר:

הכתב והקבלה ויקרא פרק א פסוק ט

5

עולה אשה ריח נחוח. היטב אמר בזה בס' מעשי ה' (מאמר ב' פ' כ"ז) מה שנאמר בקרבנות ריח ניחח לה', לא לספר מעלת הקרבנות בא כ"א מעשה האיש ומחשבותיו, כי המביא קרבן לא יחשוב שבקרבנו לבד נתכפר עונו, אבל יעלה בדעתו שקרבנו אינו כ"א ריח ניחח אל מה שהוא עתיד לעשות, ואם איננו מתקן מעשיו נאמר עליו: למה לי רוב זבחיכם, והושאל אליו ית' לשון ריח ניחח, כי כאשר הריח הטוב הבא מרחוק עד על הדבר בעצמו היותו טוב, כמו כן יהיה הקרבן לפני ה' כמבשר על המעשים הטובים שעתיד המקריב לעשות מכאן והלאה, ונקרא ריח כי על כל דבר נרגש אל המרגיש טרם בוא אליו יושאל לו בלשונינו לשון ריח כבאיב מרחוק ריח מלחמה שפי' ירגיש, ואמר א"כ כל המביא קרבן יתן דעתו לעשות תשובה ולהתקרב אליו ית' עד שמקרבן זה ריח ה' מעשיו הטובים שיעשה מהיום, עכ"ד. ולתת תבלין לדבריו הנעימים יש לי לבאר שאר תיבות המאמר ג"כ על כוונה זו, והוא, עולה, להתעלות ולהתרומם במעלה ובחשיבות המעשים והמדות, הפך הירידה למדרגה התחתונה במעשים ומדות הפחתיות ובזויית (ערהאבען זיין) כענין ואת עלית על כולנה, כי המעשים הטובים הם נעלים ומרומם לחשיבותם:

אשה, להשאר אמיץ וחזק על משמרת עבודת ה' (שטאנדאפסט, אויסדזיערנד, אונפערענדערליך אים ענטשלוס דער גוטען טהאטען) מעבין זכרו זאת והתאוששו (ישעיה מ"ו) דתרגומו ואתקפו, והוא ההתחזקות בדעות ישרות ובמעשים נכונים לבלי השתנות אל הפוכם בכל המון התאוות הזמניות המתרגשות לבא אל תוך חדרי לב האדם:

ריח ניחוח, שירצו לה' מעשיו הטובים ודרכיו הישרים אשר יבחר לעשות מהיום והלאה, כי המע"ט מכונים בשם ריח, ריח לו כלבונן, ואמרו רז"ל ריח עולה, ריח תפלה, ריח מעשים, ומזה וירח את ריח

אמת ליעקב ויקרא פרק א פסוק טו

6

(טו) והביא את אשמו לה'.

כתב הרמב"ן ז"ל: וטעם אשם תלוי מפני שבעליו סבור שאין עליו עונש כי לא נדע שחטא מפני זה החמיר עליו הכתוב בספקו יותר מזדאי והצריכו איל בכסף שקלים ואלו נדע חטאו היה מביא חטאת בת דנקא וכו'. עיין ברמ"א [או"ח סי' תר"ג ס"א] שפסק לפ"ז ובזה"ל: וספק עבירה צריך יותר תשובה מעבירה זדאית כי יותר מתחרט כשיודע שעשה משאינו יודע ולכן קרבן אשם תלוי הוצרך להיות יותר ביוקר מחטאת, עכ"ל, וצ"ע שם בד"מ לרבינו יונה, וכן מפורש הדבר ברמב"ן סאן.